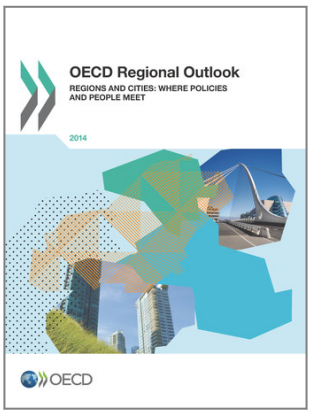
OECD *Multilingual Summaries*
OECD Regional Outlook 2014
Regions and Cities: Where Policies and People Meet

Summary in Slovak

Celý dokument si môžete prečítať na: 10.1787/9789264201415-en

Regionálny výhľad OECD na rok 2014
Regióny a mestá: stretnutie politík a obyvateľov

Zhrnutie v slovenčine

Najdôležitejšie zistenia

- Rozdiely v príjmoch medzi regiónmi sa vo väčšine krajín OECD v posledných desaťročiach zväčšili. Ani kríza tento trend nezmenila. Tam, kde sa rozdiely zmenšili, to vo všeobecnosti odrážalo slabý výkon v bohatších oblastiach, nie rast v chudobnejších. Kríza taktiež zvýraznila rozdiely v nezamestnanosti regiónov.
- Posun od finančných stimulov k posilneniu po kríze viedol k prudkým škrtom verejných investícií, ktoré v rámci krajín OECD v rokoch 2009 až 2012 klesli reálne o 13 %. Keďže približne 72 % verejných investícií spravujú samosprávy, vyvstáva z toho pre regióny a oblasti zvláštna výzva. Škrty v investíciách síce pomohli ochrániť súčasné služby a presuny, rizikom však je podkopanie rastu a poskytovania služieb v budúcnosti.
- Fiškálny tlak tiež predstavoval jeden z hlavných dôvodov narastajúceho počtu reforiem samospráv. Tieto boli sčasti motivované potrebou dosiahnuť úspory z rozsahu a iné úspory nákladov, ale sčasti aj ako nástroj na prerozdelenie ďalších zodpovedností.
- Kríza zvýraznila obmedzenia čisto ekonomického hodnotenia spoločenského pokroku a podčiarkla potrebu širších meradiel prosperity. Prosperita sa však musí chápať a riešiť na regionálnej úrovni. Rozdiely v nepeňažných meradlách prosperity sú často väčšie medzi regiónmi tej istej krajiny než medzi jednotlivými krajinami. Okrem toho sú tiež v dlhodobom meradle extrémne stabilné. Krajiny s väčšími rozdielmi v prístupe k vzdelaniu, práci a najdôležitejším službám majú tiež znížené výsledky prosperity na celoštátnej úrovni.
- Hľadanie rastu sa čoraz viac sústreďuje na mestá ako najdôležitejšie potenciálne pohony rastu vo väčšine krajín OECD. Mestá sú vo všeobecnosti produktívnejšie a ich výhoda produktivity narastá s rastúcou veľkosťou mesta. Väčšie mestá zvyčajne zvyšujú rast v okolitých regiónoch, a to až do vzdialeností 200 – 300 kilometrov. Menšie mestá však môžu zvýšiť produktivitu úzkym prepojením s inými mestami a využiť tak prepojiteľnosť ako náhradu za veľkosť.
- Rast a výhody produktivity ako výsledok urbanizácie neprichádzajú automaticky: spôsob riadenia miest má priamy a silný vplyv na ich ekonomickú výkonnosť a životnú úroveň obyvateľov. Činy domácností a firiem, ako aj interakcie rôznych stránok verejnej politiky majú vo všeobecnosti väčší pozitívny či negatívny vedľajší vplyv v mestách, než v redšie zaľudnených oblastiach. To poukazuje na väčšiu potrebu koordinovanej politiky vo všetkých sektoroch, jurisdikciách a na všetkých úrovniach verejnej správy.
- Takáto koordinácia má často rezervy: národné a samosprávne sektorové politiky často vytvárajú protichodné stimuly a sú na jednotlivých úrovniach verejnej správy slabo zosúladené. Horizontálne rozdrobenie na komunálnej úrovni tento problém ešte zhoršuje, obzvlášť vo veľkých, ale politicky nejednotných metropolitných oblastiach. Prieskum riadenia metropolitných oblastí OECD vykresľuje cenu roztriešteného riadenia v ostrom reliéfe a poukazuje na výhody lepšej koordinácie politík na

metropolitnej úrovni – t. j. na úrovni miest definovaných osídlenými oblasťami a ekonomickými aktivitami a nie často zastaranými administratívnymi hranicami.

Hlavné politické dôsledky

- Stúpajúce nerovnosti, pomalý rast a obmedzený priestor na manévrovanie z hľadiska fiškálnych a menových politík: to všetko podčiarkuje potrebu efektívneho prístupu k politike, prispôsobeného konkrétnemu miestu. Aj v rámci krajín sa prekážky rastu medzi jednotlivými regiónmi výrazne líšia. Okrem toho musia politiky stále viac brať do úvahy kompromisy, ktoré sa dajú robiť medzi jednotlivými cieľmi a potenciálne vzájomné dopĺňanie sa, ktoré by sa dalo integrovaným prístupom využiť. Tieto kompromisy a dopĺňanie sa často odrážajú špecifické podmienky konkrétneho miesta a sú často najviditeľnejšie – a najzvládnuteľnejšie – pre regionálnych alebo miestnych činiteľov.
- Na geografii politík záleží: pri identifikovaní a vyzdvihovaní prepojení medzi ekonomickými, environmentálnymi a sociálnymi cieľmi sa musia zákonodarcovia pozerať ďalej než po administratívne hranice a vziať do úvahy samotnú geografiu výziev, ktoré chcú zdolať – ako napríklad pri riešení problémov verejnej dopravy v celej metropolitnej oblasti, nie oddelene v jednotlivých mestských samosprávach. Vhodný rozsah politických zásahov závisí od výzvy, ktorej sa čelí: spádové oblasti škôl sa budú líšiť od spádových oblastí nemocníc a dopravné správne orgány môžu pracovať v inom meradle než orgány správy zdravotníctva. Počet úrovní verejnej správy sa však nedá donekonečna násobiť, takže sú potrebné údaje, nástroje a inštitúcie schopné podporiť koordináciu vo vertikálnom aj horizontálnom smere v rôznych rozsahoch.
- Prispôsobenie politík konkrétnemu miestu je obzvlášť dôležité naprieč mestskými a vidieckymi oblasťami. Keďže približne 78 % obyvateľov vidieka v krajinách OECD býva blízko mesta, nedáva zmysel, aby boli mestské a vidiecke oblasti považované za oddelené sféry. Ak majú mestské a vidiecke politiky odrážať realitu miest, kde sú uvedené do praxe, musia byť lepšie vzájomne prepojené. Mestsko-vidiecke partnerstvá môžu pomôcť priniesť integrovaný územný rozvoj a vystupňovať potenciálne výhody na pracovnom trhu, v životnom prostredí aj v iných spojitostiach medzi mestskými a vidieckymi spoločenstvami.
- Škrty vo verejných investíciách znamenajú, že lokálne a regionálne vlády musia urobiť viac – a lepšie – za menej. S týmto vedomím prijala Rada OECD v marci 2014 Odporúčanie o efektívnych verejných investíciách na všetkých úrovniach verejnej správy. Princípy, ktoré toto odporúčanie nasleduje, pomôžu vládam vyhodnotiť silné a slabé stránky ich kapacít verejných investícií a určiť priority v zlepšovaní.
- Národné a regionálne/samosprávne vlády môžu hrať dôležitú úlohu v podporovaní efektívnejších metropolitných riešení politických situácií. Prekážky skupinových snáh sú často značne náročné a ak aj všetky mestské samosprávy veľkej mestskej oblasti či regiónu môžu zo spolupráce získať, možno žiadna z nich nemá kapacitu či pohnútky na prijatie nákladov, ktoré si vyžaduje zber potrebných informácií, mobilizácia ostatných atď.
- Lepšie riadenie metropolitných oblastí si zase vyžaduje podporu výraznejšej súvislosti politík v mestách na celonárodnej úrovni. Tradične boli všetky otvorene mestské štátne politiky všade tam, kde existovali, vytvárané v úzkoprsom pohľade a sústredili sa na problémy, nie na potenciál. Mnohé ďalšie prvky politík, ktoré majú výrazný vplyv na mestský rozvoj, nie sú nikdy prehodnotené z pohľadu miest. Vlády, ktoré chcú mať mestá v poriadku, si musia vyvinúť výrazne širší náhľad na mestské politiky a vytvoriť stratégie naprieč sektormi, ktoré budú zjednotene riešiť výzvy, ktorým mestá čelia.

© OECD

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

K dispozícii sú bezplatne v on-line kníhkupectve OECD: www.oecd.org/bookshop

Viac informácií získate v Divízii autorských práv a prekladov OECD Riaditeľstva verejných záležitostí a komunikácie: rights@oecd.org , fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Navštívte našu webovú lokalitu www.oecd.org/rights

Kompletnú anglickú verziu si môžete prečítať v online knižnici OECD iLibrary!!

© OECD (2013), *OECD Regional Outlook 2014: Regions and Cities: Where Policies and People Meet*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264201415-en